

- глобального кризиса. Доклад Комиссии финансовых экспертов ООН. М.: Международные отношения, 2010. - 328 с.
3. Annual report 2011. - European Central Bank, 2012. – 228p.
 4. Exchange Rate Analysis in Support of IMF Surveillance: A Collection of Empirical Studies/ Charalambos G. Tsangarides, Carlo Cottarelli, Atish R. Ghosh, Gian Maria Milesi-Ferretti, ERAIEA, 2008. – 350p.
 5. Khak Anton Le. A negligible impact of the US dollar depreciation on diminishing of the US trade deficit /
Режим доступу:<http://philprob.narod.ru/publicism/UStradebalance.pdf>
 6. Mishkin F.S. Globalization, Macroeconomic Performance, and Monetary Policy // NBER Working paper series, Working paper. 2007. - № 13948. - P. 1-15.
 7. Siourounis G. Capital Flows and Exchange Rates: An Empirical Analysis/ Gregorios Siourounis. - London Business School, November 8, 2003. -52p.

I. Chentukov

EXCHANGE RATE AND EXCHANGE RATE POLICY: IMPACT ON INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS DEVELOPMENT

The article outlines the factors that influence the level and dynamics of exchange rates. The influence of monetary policy and the relevant exchange rate changes on international economic relations and indicators of national economic development.

Keywords: exchange rate, monetary policy, international economic relations, balance of payments

УДК 339.92

О.В. Булатова

ОСОБЛИВОСТІ ЗАЛУЧЕННЯ ДО ПРОЦЕСІВ МІЖНАРОДНОЇ РЕГІОНАЛІЗАЦІЇ КРАЇН, ЩО ВІДНОСЯТЬСЯ ДО РІЗНИХ ТИПІВ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ

У статті визначено характерні особливості залучення до процесів міжнародної регіональної інтеграції країн світу, що відносяться до різних типів соціально-економічних систем.

Ключові слова: регіональна економічна інтеграція, світове господарство, глобалізація, розвинуті країни, країни, що розвиваються.

Регіональна економічна інтеграція стала важливою складовою розвитку світогосподарської динаміки, а кількість учасників, що залучаються до регіональних інтеграційних ініціатив, постійно збільшується, а від так – розширяються масштаби і виникають нові форми регіональної інтеграції. Поряд із зростанням економічного взаємодоповнювання, поглибленням зв'язків різних країн, глобалізація сприяє активізації розвитку регіоналізації. Світове господарство є неоднорідним, а національні економіки, що його формують, відрізняються своєю соціально-економічною структурою, політичним устроєм, рівнем розвитку продуктивних сил та виробничих відносин, а також характером участі у міжнародних економічних відносинах.

Практика розвитку світового господарства показує, що сучасні умови розвитку країн світу, суттєво вплинули на характер розвитку інтеграційної взаємодії. На зміну

першій фазі в розвитку інтеграційних об'єднань між високо розвинутими країнами (інтеграційні угоди «Північ-Північ») поступово в сучасних умовах приходить новий етап, коли формуються нові торговельно-економічні блоки між країнами, що мають різний рівень соціально-економічного розвитку (інтеграційні угоди «Північ-Південь») [9,с.355-366]. Взаємна лібералізація посилює політичні і економічні сили, що спостерігається в поширенні регіональних торговельних угод типу «Північ-Північ» та «Північ-Південь» [12,с.22]. В цьому процесі особливої актуальності набуває проблема оптимальної інтеграції країн, що розвиваються, тобто мають більш низький рівень розвитку, до світового господарства в цілому і конкретних регіональних інтеграційних об'єднань. Країни, що розвиваються, мають входити у світовий економічний простір на власних умовах, а не на тих, які встановлюють міжнародні глобальні ринки, міжнародні фінансові інституції тощо [13, с.37].

Метою статті є визначення характерних особливостей залучення до процесів міжнародної регіональної інтеграції країн світу, що відносяться до різних типів соціально-економічних систем.

Глобалізація означає не лише новий кількісний вимір ступеню інтенсивності взаємних зв'язків окремих країн та їх економік. Нерівномірність, несинхронізованість розвитку стала закономірністю сучасного світогосподарського розвитку. Це зумовило появу нової галузі наукового знання про світознавство, методологічною основою дослідження якої має стати глобально-інтегрований цивілізаційний підхід в поєднанні з системно-формаційним підходом [1, с.17-18].

Сучасний світ розділився, дезінтегрувався на частини, одна з яких перейшла в постіндустріальну еру, інша залишається в стадії індустріальної ери, а третя — в доіндустріальній ері відсталості і бідності, що посилює головний глобальний конфлікт сучасного світопорядку. Для кожної країни світу притаманна відповідна стадія виробництва, для якої пріоритет належить різним виробничим ресурсам, а само виробництво ґрунтується на відповідних базових технологіях [10]. Знання та інформація стали основними виробничими ресурсами в країнах постіндустріальної стадії розвитку, в яких базовими технологіями є наукоємні. Для країн, що знаходяться на стадії індустріального розвитку основним виробничим ресурсом є енергія, а базовими стають капіталоємні технології. В той же час в світі існують країни, які знаходяться на доіндустріальному етапі розвитку, де основним виробничим ресурсом є сировина, а базовими є трудомісткі технології. А від так, виникає глобальна проблема нерівності у розвитку країн світу, яка викликає дуже вккладні наслідки.

Досліджуючи динамічні зміни, що відбуваються у світі, американський дослідник І.Валлерстайн визначав, що сучасний стан *світ-системи* характеризується відхиленням від стану рівноваги та досягненням точки біфуркації, «соціум першої половини ХХІ століття за своєю складністю, нестійкістю і водночас відкритістю набагато перевищить все бачене нами в столітті ХХ. Сучасна світ-система, як система історична вступила в стадію завершальної кризи і навряд чи буде існувати через п'ятдесят років» [2, с.5]. Капіталістична економіка складається з трьох основних елементів: єдиного ринку, який працює за принципом максимізації ринку, наявності певних державних структур, які мають різний ступінь впливу в межах і поза межами окремих суспільств. І, нарешті, третій елемент полягає у тому, щоб забезпечувати присвоєння результатів (додаткову вартість) в такій системі експлуатації, що охоплює не два класи, а три ступені: центральні простори, напівпериферійні країни і периферію. Їх формування визначається, вважає І.Валлерстайн, саме характером зв'язків, а не географічним розташуванням. Універсалізація та поглиблення розвитку капіталістичної економіки викликають супротив у світових масштабах. Кризи, які періодично виникають, призводять до реструктурування влади й нерівності. Одночасно зростає

рівень протиріч у межах світової системи. А від так, внутрішня логіка світової капіталістичної системи створює передумови як інтеграції світу, так і його занепаду, що завершиться, на його думку, руйнуванням світової системи. Досліджуючи поділ світу *центр-периферія*, Т. Кальченко [5,с.141] , акцентує на тому, що в умовах поглиблення глобалізаційних процесів цей поділ не тільки посилюється, а й істотно змінюється, оскільки система зв'язків між центром та периферією ускладнюються, а від так трансформується й система глобальної взаємозалежності між ними [7, с. 26].

В умовах глобалізації закріплюється положення провідних та периферійних держав світу. Головний вигравш від глобалізації отримують високо розвинуті країни, в яких сконцентрована більша частина світового потенціалу та багатства. Саме ця група країн має найбільший вплив на структуру світового товарообігу, при цьому структурні зрушення, що відбуваються у товарній диверсифікації свідчать на користь розвитку торгівлі послугами, розвиток яких визначає постіндустріальну стадію розвитку виробництва.

В сучасному світовому співтоваристві спостерігається втрата довіри до міжнародної економічної системи через поширення кризових явищ в економіці світу, погіршення економічної проблеми, загострення продовольчої та енергетичної безпеки, несталої цінової кон'юнктури на енергетичні та сировинні товари, уповільнення міжнародного торговельного переговорного процесу під егідою СОТ тощо.

Відповідно до Дохійської декларації, які ухвалили країни G20 [14], наголошується на тому, що кожна країна несе головну відповідальність за власний економічний і соціальний розвиток. Однак в умовах коли національна економіка є взаємозалежною від глобальної економічної системи, саме ефективне використання торговельних і інвестиційних можливостей допоможе країнам, що розвиваються, забезпечити економічне зростання і подолати проблему бідності.

Існуючі в світовому господарстві інтеграційні угруповання за участю різних країн, які знаходяться на різних рінях соціально-економічного розвитку, на момент створення декларували майже однакові завдання, які мало вирішити в процесі свого розвитку конкретне інтеграційне об'єднання, а саме: розширення ринкового простору за рахунок чого всі країни учасники об'єднання отримують переваги економіки масштабу, створення ліберального зовнішньоторговельного і сприятливого зовнішньополітичного середовища, вирішення конкретних питань, пов'язаних з забезпеченням економічного зростання і добробуту населення тощо. Однак, якщо для країн з розвинутою ринковою економікою *розвиток інтеграційної взаємодії можна розглядати як певну функцію от вже досягнутого рівня розвитку, то всі інші країни розглядають інтеграцію як засіб покращення соціально-економічного становища.*

В становленні та розвитку регіоналізації можна чітко відокремити три хвилі. Перша хвиля (1950-1960-ті роки) пов'язана з посиленням інтеграційних тенденцій між сусідніми країнами з домінуванням *горизонтальної або широтної інтеграції*, що охоплює рівень країн Північ-Північ, Південь-Південь. Перші результати розвитку економічної інтеграції в країнах ЄС підштовхнули посилення інтеграційних процесів між країнами, що розвиваються. Саме в цей період приймаються рішення про розвиток інституцій європейської інтеграції, відбуваються перші спроби об'єднатися країнам з низьким рівнем економічного розвитку, які нещодавно отримали власний суверенітет від колишніх метрополій.

Друга хвиля в розвитку регіоналізації розпочалася в другій половині 1980-х років і пов'язана з подальшим інтеграційним розвитком типу Північ-Північ, Південь-Південь, а також появою нового явища – *меридіональної інтеграції*, що поєднує країни типу Північ-Південь. Саме в цей період розпочинається розвиток регіональних торговельних домовленостей (а від так і зростання кількості регіональних

інтеграційних об'єднань), які стали певною альтернативою глобальним механізмам регулювання торговельних відносин під егідою СОТ.

Нарешті, початок ХХІ століття ознаменувався розвитком нової хвилі регіоналізації, яка пов'язана з посиленням й поглибленням інтеграційної взаємодії країн Південь-Південь, де серед країн, що розвиваються, ініціатором інтеграційної співпраці виступають країни, які мають вищий рівень економічного розвитку (Індія, Бразилія, Китай). Для цього періоду характерне бурхливий розвиток регіональних торговельних угод, які вже вийшли за рамки континентальних регіонів і мають більш складний зміст інтеграційної співпраці: лібералізація охоплює не тільки торгівлю товарами, а й торгівлю послугами, електронну торгівлю, інвестиційний режим, регулювання механізму державних закупівель, захист інтелектуальної власності, екологічні питання тощо.

Особливості нового етапу регіоналізму безпосередньо зумовлюють динаміку й напрямки розвитку не тільки інтеграційних об'єднань, але й національних економік, оскільки перелік питань, які охоплюють подібні регіональні торговельні угоди за змістом наближається до коло питань, що розглядаються в рамках багатостороннього переговорного процесу, що відбувається під егідою СОТ.

Якісно нові форми прояву регіональної та глобальної інтеграції зумовлюють залучення до інтеграційних процесів, що відбуваються у світовому господарстві, всіх країн, незалежно від досягнутого ними рівня розвитку.

Формування інтеграційних об'єднань серед країн з розвинутою ринковою. Країни, що мають найвищий рівень соціально-економічного розвитку, формують міцне ядро глобальної економіки. В цілому ж країни з ринковою економікою виробляють 67,9% світового ВВП (тільки на долю G7 (США, Японія, Великобританія, Франція, Німеччина, Канада, Італія) припадає 53,4% світового виробництва), забезпечують 56,6% світового експорту, а питома вага населення, що мешкає в цих країнах становить лише 15% [11,с.10,424-430]. Відповідно, країни з економікою, що розвивається та з перехідною економікою, залучаються до кола економічних інтересів більш потужних країн та їх об'єднань.

В умовах глобалізації закріплюється положення провідних та периферійних держав світу. Головний вигравш від глобалізації отримують високо розвинуті країни, в яких сконцентрована більша частина світового потенціалу та багатства. Саме ця група країн має найбільший вплив на структуру світового товарообігу, при цьому структурні зрушення, що відбуваються у товарній диверсифікації свідчать на користь розвитку торгівлі послугами, розвиток яких визначає постіндустріальну стадію розвитку виробництва.

Розвинуті країни світу поступово вилучають традиційні базові галузі національного господарства в країни, що розвиваються або з перехідною економікою, що в свою чергу, впливає на структуру їх товарообігу, у якому зростає значення продукції з високим ступенем обробки, особливо продуктів нової економіки та послуг. Слід зазначити, що високо розвинуті країни орієнтують свої зовнішньоекономічні зв'язки на розвиток співпраці саме між цими країн. Це зумовлено наступними обставинами:

- розвиток міжнародного поділу праці призвів до поступового домінування внутрігалузевого поділу,
- високий рівень доходів у високо розвинутих країнах стимулює інноваційну діяльність, яка спрямована на створення нової продукції, з одного боку, а з іншого, сприяє зростанню сукупного попиту в цих країнах,
- структура попиту в країнах з майже однаковим рівнем розвитку однорідна,

- зростання в структурі світової торгівлі долі готової продукції, основними постачальниками якої є розвинуті країни,
- для високо розвинутих країн характерна однорідність політико-правових систем, що знаходить своє втілення у відповідній зовнішньоекономічній політиці цих країн.

Високий рівень відкритості економік розвинутих країн, ліберальний режим регулювання зовнішньоекономічних зв'язків, домінування у сучасній системі світового господарства забезпечили цим країнам провідні позиції у всіх формах міжнародних економічних відносин.

Процес найбільшого зближення, переплетіння національних економік, спрямованих на утворення єдиного господарського комплексу в рамках угруповань, знайшов вираз в Європейському союзі (ЄС) - найрозвиненішому регіональному інтеграційному угрупованні не тільки серед країн Західної Європи, але і в світі, яке стало не тільки регіонально-цивілізаційним співтовариством, а й своєрідним мета простором з поліфункціональним статусом [6,с.42]. Як визначають експерти Світового банку, саме інтеграційні процеси, які відбувалися в ЄС та організаціях – попередниках цього об'єднання, стали причиною різкої активізації регіональної інтеграції в світовому господарстві [8,с.30]. Такого шляху розвитку інтеграційного зближення не пройшло жодне інтеграційне угруповання, яке створено за участю розвинутих країн (таблиця 1) [15]. І хоча кількість регіональних інтеграційних угод типу «Північ-Північ» є достатньо великою, жодна країна, що їх уклала, не має за мету розвиток глибокої інтеграції.

Таблиця 1

Діючі регіональні угоди типу Північ - Північ

Партнери регіональної угоди	Тип	Дата нотифікації	Дата введення в дію
1. Австралія-Нова Зеландія (ANZCERTA)	FTA & EIA	14.04.1983 (товари)	01.01.1983 (товари)
		22.11.1995 (послуги)	01.01.1989 (послуги)
2. Канада-Ізраїль	FTA	15.01.1997	01.01.1997
3. ЄС - Андорра	CU	23.02.1998	01.07.1991
4. ЄС – Фарерські острови	FTA	17.02.1997	01.01.1997
5. ЄС - Ісландія	FTA	24.11.1972	01.04.1973
6. ЄС - Ізраїль	FTA	20.09.2000	01.06.2000
7. ЄС - Норвегія	FTA	13.07.1973	01.07.1973
8. ЄС – Швейцарія-Ліхтенштейн	FTA	27.10.1972	01.01.1973
9. ЄС (10) розширення	CU	24.10. 1979	01.01.1981
10. ЄС (12) розширення	CU	11.12.1985	01.01.1986
11. ЄС (15) розширення	CU & EIA	15.12.1994 (товари)	01.01.1995
		22.12.1994 (послуги)	
12. ЄС (25) розширення	CU & EIA	26.04.2004	01.05.2004
13. ЄС (27) розширення	CU & EIA	27.09.2006 (товари)	01.01.2007
		26.06.2007 (послуги)	
14. ЄС (9) розширення	CU	07.03.1972	01.01.1973
15. EFTA - Канада	FTA	04.08.2009	01.07.2009
16. EFTA - Ізраїль	FTA	30.11.1992	01.01.1993
17. EFTA - Іорданія	FTA	17.01.2002	01.01.2002
18. EFTA приєднання Ісландії	FTA	30.01.1970	01.03.1970

19. EU – Сан Маріно	CU	24.02.2010	01.04.2002
20. Європейський економічний простір (ЕЕА)	EIA	13.09.1996	01.01.1994
21. ЕФТА	FTA & EIA	14.11.1959 (товари)	03.05.1960 (товари)
		15.07.2002 (послуги)	01.06.2002 (послуги)
22. Фарерські острови Норвегія	FTA	12.02.1996	01.07.1993
23. Фарерські острови - Швейцарія	FTA	12.02.1996	01.03.1995
24. Ісландія – Фарерські острови	FTA & EIA	10.07.2008	01.11.2006
25. Японія - Швейцарія	FTA & EIA	01.09.2009	01.09.2009
26. США - Австралія	FTA & EIA	22.12.2004	01.01.2005
27. США - Ізраїль	FTA	13.09.1985	19.08.1985

FTA Free Trade Agreement

EIA Economic Integration Agreements

CU custom union

В результаті розвитку глобалізації чітко визначилась група розвинутих країн, що домінують в світовому господарстві (глобальна асиметрія). За таких умов країни зі слаборозвинутою економікою активізували формальну й неформальну взаємодію на локальному, субрегіональному і регіональному рівнях задля пошуку оптимальних розмірів економічних структур, спроможних вирішувати два основних завдання:

по-перше, забезпечення концентрації ресурсів (природних, інвестиційних, виробничих, технічних, інтелектуальних тощо) для сталого розвитку,

по-друге, спроможність організувати ефективне управління розвитком в умовах глобалізації у якості повноправного суб'єкта [3, с.44].

Інтеграційні процеси, які відбувалися в Європейському економічному співтоваристві, підштовхнули в 1960-х роках до активізації регіональної інтеграції країн, що розвиваються. Ідея заміщення імпорту стала головною силою, що вплинула на цю активізацію, оскільки для реалізації індустріалізації цим країнам вкрай за необхідне був захист національних економік. Практична реалізація стратегії імпортозалежності була б для цих країн менш затратною за умов утворення великої економічної зони. Регіональні угоди, які було укладено в цей період країнами, що розвиваються, мали протекціоністський характер, передбачали значну кількість адміністративних методів регулювання та обмеження економічної діяльності, і як наслідок, мали незначний економічний результат[8, с.22].

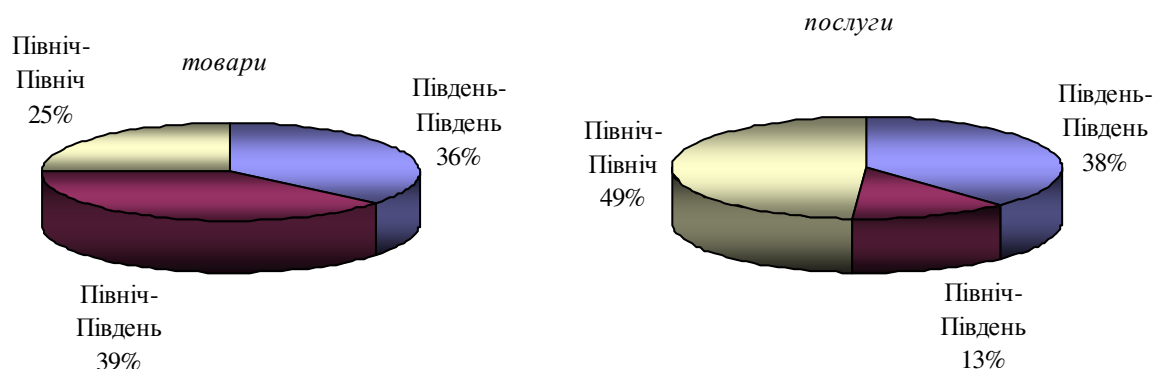

Рис.1 Розподіл регіональних торговельних угод за типом партнерів, %

Якщо в 1995 році кількість угод між розвинутими країнами й країнами, що розвиваються (угоди типу Північ-Південь), складала 14% у 1995 році, то к 2011 року – майже 39% [16].

Основну роль у появі нових регіональних угод, до яких залучаються країни, що розвиваються, сьогодні грають ЄС і США. Станом на початок 2011 року ЄС укладено 29 угод щодо створення зон вільної торгівлі. Для США кількість угод складає, відповідно 11 [15].

Формування інтеграційних об'єднань серед країн, що розвиваються, розглядається останніми як засіб диверсифікації їхніх зовнішньоекономічних зв'язків та зменшення залежності від промислово розвинутих країн. Хоча саме досконала інституціональна та економічна структура в країнах є умовою їх інтегрування до світового простору на паритетних началах, без цих двох складових стратегії зовнішньоекономічної лібералізації відкритість економіки не принесе очікуваних змін [13, с.18-19]. Крім того, відкритість економіки сама по собі не є дієвим механізмом генерації сталого економічного розвитку, призводить до прискорювання розриву між рівнем доходів і добробуту окремих соціальних груп всередині країни, нарешті, відкритість робить країни більш залежними від зовнішніх шоків і не вирішує проблеми економічного зростання у контексті нарощування інвестиційної привабливості національної економіки. Саме тому, успішними економіками є ті, які обирають стратегічний і диференційований підхід до відкритості [13, с.37].

Регіональні зв'язки, що поширюються між країнами, що розвиваються, сприяють їхній інтеграції до світових глобальних ринків. Тому регіональні угоди між цими країнами стали важливою складовою економічної політики цих країн протягом останніх 30 років. Регіональні угоди, які приймають країни, що розвиваються, розглядаються останніми як своєрідний трамплін для розвитку їхньої конкурентоспроможності в умовах глобалізації. Вони були спрямовані на сприяння індустріалізації, утворення регіональних схем організації торгівлі, що сприяло деякою мірою лібералізації торгово-інвестиційних режимів на визначених ділянках національних ринків (кордонів).

В межах регіональних торговельних угод типу Північ-Південь, визначається певний період часу для адаптації менш розвинутих країн до торговельних умов, а якщо передбачається більш глибока інтеграцій, то й до інвестиційно-виробничих умов, які вже існують в країнах з більш потужним економічним потенціалом. Протягом цього періоду в межах дії угоди менш розвинутих країн з боку розвинутих країн надаються певні преференції (торговельні поступки, технічна допомога з питань торгівлі, виробництва інвестування тощо). В межах регіональних торговельних угод типу Південь-Південь, саме економічна взаємодоповнюваність має стати ключовою характеристикою при укладанні регіональних торговельних угод між країнами, що розвиваються.

Основні зусилля щодо розширення регіональних інтеграційних угод країн, що розвиваються, сьогодні зосереджено на трьох напрямках: сфера послуг, інвестиції та політика в галузі конкуренції. Однак практичний досвід свідчить, що жодне інтеграційне об'єднання країн, що розвиваються, не досягло рівня інтеграційної взаємодії промислово розвинутих країн.

Країни, що розвиваються, мають недосконалу систему внутрішнього ринку, оскільки обробна промисловість є нерозвинутою. Національні господарства цих країн не зможуть взаємодоповнювати одне одного, як це відбувається в умовах інтеграційної взаємодії високорозвинутих країн, і будуть значною мірою конкурувати між собою. Низький рівень взаємної торгівлі є тому доказом. Тому, чим нижчим є рівень економічного розвитку країн, що формують інтеграційне об'єднання, тим менш

ефективною є регіональна інтеграцій між країнами. А від так, країни, що розвиваються, більшою мірою зорієнтовані на економічні відносини з розвинутими країнами світу.

Утворюючи інтеграційні угруповання, країни, що розвиваються, спрямовують свої зусилля на прискорення економічного зростання, оптимізацію структури та зовнішньоекономічних зв'язків національної економіки та, відповідно, на зміну свого положення в системі міжнародного поділу праці. Участь країн, що розвиваються в інтеграційних утвореннях може бути більш ефективною, якщо вони будуть належати до інтеграційного типу Північ-Південь. Інтеграція типу Південь-Південь, що характеризує об'єднання лише країн, що розвиваються, менш ефективна для цих країн-учасниць.

Для країн з перехідною економікою можливість протидії негативним наслідкам глобалізації залежить від результативності реалізованих економічних реформ, що передбачали структурну перебудову секторів національної економіки (реального, фінансового, державного, зовнішньоекономічного тощо). Особлива роль у розвитку регіональної економічної інтеграції країн з перехідною економікою належить Європейському Союзу. Наявна перспектива членства інтеграційному об'єднанні стимулювала проведення реформ у цієї групі країн [4].

Взагалі не реалізовано внутрішній потенціал економічної взаємодії країн колишнього СРСР, спрямований на формування єдиного економічного простору. Зазначені країни займають 16% світової території, 5% чисельності населення, 25% запасів природних ресурсів, 10% промислового виробництва, 12% науково-технічного потенціалу. Можна лише погодитись з точкою зору про те, що на процеси інтеграції впливає різний ступень підготовки та різноманітні підходи до проведення економічних перетворень в країнах колишнього СРСР. Як результат - відсутність наукової обґрунтованої стратегії розвитку процесів регіональної економічної інтеграції на пострадянському просторі. Задекларована ідея інтеграційного розвитку Співдружності Незалежних Держав так й залишилась протоколом про наміри. Можна сподіватись, що формування демократичних основ розвитку суспільства, що ґрунтується на соціально орієнтованій ринковій моделі, буде сприяти інтеграційному зближенню взаємодії країн.

Глобалізаційні процеси в сучасних умовах охоплюють всі країни світового господарства незалежно від досягнутого рівня розвитку і, відповідно, соціально-економічного типу. Глобальна економіка визначає принципово нові умови функціонування країн. Значне збільшення масштабів міжнародного обміну впливає на формування ринкового механізму, закони якого реалізуються на світовому рівні. Посилення міжнародної конкуренції в умовах глобальної економіки загострює проблему забезпечення конкурентоспроможності національних ринків, особливо для країн з перехідною економікою та з економікою, що розвивається. Використання переваг, що надає взаємодія країн-учасниць регіональних об'єднань, дозволяє національним економікам підвищити рівень міжнародної конкурентоспроможності.

Сучасні глобальні трансформаційні процеси сприяють формуванню функціонально взаємопов'язаної єдиної цілісної світогосподарської системи, в якій чітко визначились три економічних центри та периферійні країни. За цих умов глобалізація призводить до того, що конкурентоспроможність економіки країни все більше визначається її інноваційним розвитком та ступенем залучення до глобально функціонуючих комплексів.

Список використаної літератури

1. Білорус О. Г. Економічна система глобалізму: Монографія. — К.: КНЕУ, 2003. — 360с.
2. Валлерстайн И. Конец знакомого мира: Социология XXI в. / Пер. с англ. под ред. В. Л. Иноземцева / И. Валлерстайн. – М.: Логос, 2003. – 368 с.
3. Зевин Л. Глобализм и регионализм в контексте экономического роста // Мировая экономика и международные отношения. – 2009. - №6. – с.43-53.
4. Интеграция стран с переходной экономикой в мировое хозяйство. Доклад Генерального секретаря ООН. – Женева, 26 августа 2004г.-29с.
5. Кальченко Т.В. Глобальна економіка: методологія системних досліджень: Монографія. – К.: КНЕУ, 2006. – 248 с.
6. Певтиев В. Развивающийся мир: глобализация или регионализация? / В.Певтиев, В.Черновская //Мировая экономика и международные отношения. – 2000. – № 7. – С.39-47.
7. Чешков М. А. Смысл противостояния: не альтернативность, но вариабельность // МЭиМО. — №6. — 2002. — С. 24–30
8. Шифф Морис, Уинтерс Л.Алан – Региональная интеграция и развитие / Морис Шифф, Л.Алан Уинтерс ; Пер.с англ.;Всемирный банк. – М.:Издательство «Весь мир», 2005. – 376с.
9. Шишков Ю.В. Интеграционные процессы на пороге XXI века: почему не интегрируются страны СНГ. – М.: III тысячелетие, 2001. – 478с.
10. American Academy of Arts and Sciences. Commission on the Year 2000, Daniel Bell American Academy of Arts and Sciences, 1967 – 364p.
11. Handbook of statistics 2010. – New York and Geneva: UNCTAD,United Nations Publication, 2010. – 506p.
12. Regional Economic Integration in a Global Framework/ by Julie McKay, Maria O.Armengol, Georges Pineau . – Frankfurt am Main, Published by European Central Bank, 2005. – 140p.
13. Rodrik Dani The New Global Economy and Developing Countries: Making Openness Work/ Policy essay No.24 – Washington D.C.: Overseas Development Council, 1999 p.
14. THE G20 SEOUL SUMMIT LEADERS’ DECLARATION NOVEMBER 11 – 12, 2010 http://www.g20.org/Documents2010/11/seoulsummit_declaration.pdf
15. <http://rtais.wto.org/UI/PublicMaintainRTAHome.aspx>
16. http://www.wto.org/english/tratop_e/region_e/region_e.htm

O. Bulatova

PECULIARITIES OF THE INVOLVEMENT OF DIFFERENT TYPES OF SOCIAL AND ECONOMIC SYSTEMS COUNTRIES IN THE INTERNATIONAL REGIONALIZATION PROCESS

The article outlines the characteristics of the involvement of different types of social and economic systems countries in the international regionalization process

Key words: regional economic integration, the world economy, globalization, developed countries, developing countries.